

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

5. Inuisibilitas Dei sensu materiali absoluta, Dei Attributum esse, ex dictis ostenditur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

repugnantia suppeteret. Etenim, quo nobilior obiectum est, eo nobilior potentiam adhuc creatam, ut clare percipiatur, requirit, ut patet in omnibus potentiis cognoscitivis, & ratione: quia, sicut tota species, ita tota nobilitas potentia ex obiecto desinitur, & taxatur. Quocirca ex obiecti extensione maiori, quasi extensius nobilitas pensatur: intensius vero, & positius obiecti nobilitate: sicut & quasi intensius essentialis actus perfectio: ergo nobilissimum obiectum Deus nobilissimam potentiam requirit, ut clare percipiatur. Atqui & creatis sola potentia cognoscitiva rationalis nobilissima & cognoscitivus est: ergo hanc solam requirit Deus, ut clare percipi possit: quare omnis potentia sensitiva non rationalis ad id erit inepta, & insufficiens.

CERTAMEN V.

*Inuisibilitas Dei sensu materiali absoluta,
Dei Attributum esse, ex dictis ostenditur, & vindicatur.*

I. DE conceptu Attributi divini inprimis est prædicatum divinum Deo intrinsicè esse, ut de Dei inuisibilitate oculis, sensuque omni corporeo ostensum habemus à nobis est. Item ita Deo esse proprium, ut nulli creatura possit competere: id quod ex ratione vltima supra data pro repugnantia potentia sensitiva, quæ Deum clare, & in se percipere valeat, aperte monstratur; licet enim spiritualia reliqua percipi à sensu materiali, ne diuinitus quidem possint, aut magis distat à potentia sensitiva Deus, ut percipi clare ab illa queat ob excellentiam suam summam, uti ex ea ratione liquet. Sed dices negationes etiam omnes inuisibiles corporeæ esse: ergo id non est proprium Dei. Sed ex quidem inuisibiles negatiue sunt ob imperfectionem sui, Deus autem positue ob excellentiam sui esse. Item quod eiusmodi prædicatum extra conceptum essentia metaphysicæ Dei sit. Quod ex dictis disp. 3. de Essentia physica, & metaphysica Dei acque clare probatur: quia hic conceptus non est conceptus entis, seu essendi à se, in quo ibi Essentiam metaphysicam Dei stare doceamus. An vero inuisibilitas hæc distinctum à reliquis Attributis sit? an prædicatum divinum omnia diuina prædicata transcendens? vocari in dubium posset: nullum enim eorum videri sensu corporeo potest. Ceterum id omnia habent formaliter metaphysicæ ab inuisibilitate hac, quæ Attributum Dei est. Cetera enim in suo formali conceptu nec visibilitatem, neque inuisibilitatem includunt.

2. Sed contra conclusionem primam, ac proinde contra omnes conclusiones, quæ illam imbibunt, obicitur illud Iob. 4. *Nunc autem oculus meus videt te.* De quo dubitare videtur August. supra: an oculis corporeis fuerit? si dubitatur, recte non assensit. Nam sensus literalis est: experimentis propriis, quæ de Dei providentia audierat, quæ ad oculum cognouisse. Rursus obicitur idem Iob. cap. 19. *Et in carne mea videbo Deum saluatorem meum.* Frigidè tamen: licet enim ex textu Hebræo in Vulgata per Sixtum Quintum emendata non habeatur illa verba, *saluatorem meum*: quo eorum solutio excluditur, qui de humanitate Christi Saluatoris eam visionem intelligunt, atque adeo de visione Dei intelligenda sunt. Responderet posset cum Augustino, & aliis: non loqui ibi Iob de visione Dei in se post resurrectionem, sed ab ipso Iob post restitutam sanitatem in aliqua specie, seu forma visibili, velut alij volunt in sanitate mea carni restituta videbo Dei, qui eam mihi ex infirmitate salutem fecit, ac proinde saluatoris mei studium erga me. Quod enim dixerit: *solum mihi interest sepulchrum.* Ponderantis infirmitatis suæ magnitudinem, non autem desperantis salutem fuit. Ceterum de visione Dei post resurrectionem communis, veriusque ea verba intelliguntur. Sed eam tamen non ait Iob per carnem suam exercendam esse, sed *in carne mea*, ut docet, & acutè Augustinus: quia à mente, & anima rursus corpori per re-

surrectionem immersa, ac proinde in carne à Beatis habebitur. Illud tandem: *quem visurus sum etc.* & oculi mei conspecturi sunt: de oculis mentis vere, & communiter intelligitur.

3. Opponitur secundo, à ratione creata omnia potentiam obedientialem habent ad quodvis producendum, vel recipiendum quodvis etiam supernaturalis: aut visus, & potentia quatuor corpora creatum quid est: ergo habet potentiam obedientialem ad efficiendam, ac recipiendam Dei visionem: ac proinde ad clare videndum Deum in se. Nego libentissime vniuersalem hanc obedientialem potentiam in creatis iuxta dicta in physicis controuersi, de virtute causarum efficientium. Vbi nullam aliam potentiam actiuam obedientialem agnosco, nisi inchoatam, & partialem respectu effectus supernaturalis ratione alicuius prædicati, ob quod ab effectu requiratur. Secundo nego consequentiam. Nam, licet, utcumque efficere, & recipere visionem Dei claram ex potentia possent, tamen vitali modo neque efficere, neque recipere: quia non à se, atque innata virtute agerent, sed mouerent, ut opus erat, ut vitaliter agerent, atque viverent, sed qualitas illa sicut in ligno, aut lapide foret. Denique si cognitio, ac sensatio non in qualitate sola, sed in actione consistat, aut seipsa tanquam potentia modus affixa ei sit, nullatenus à potentia propria poterit diuelli, atque alteri inhærere, in alterius recipi.

4. Tertio opponitur: claritas supernaturalis corporum Beatorum videnda est à Beatis oculis corporeis, quam tamen naturaliter videre eorum oculi non possunt: ergo eleuari hi possunt ad videndum aliquid ultra colorem, & lucem naturalem: ergo eorum sphaera luce, & colore non continetur ita, ut ad alia extendi diuinitus nequeat, ut assumebatur in ratione repugnantia physice prima, cert. 2. n. 4. Secundo ergo poterit diuinitus eleuari ad videndum Deum visus: est illi nequeat naturaliter videre. Permissio antecedenti toto, nego hanc secundam consequentiam: arguitur enim à minori ad maius affirmatiue, quod maximum consequentia vitium est: insuper à potentia, ad quam argumentum habemus ab authoritate, ad aliam ad quam adstruendam nullum habemus indicium. Secundo, nego suppositum antecedentis: claritas enim illa in factis vulgata sententia supernaturalis quoad substantiam non erit, ut videre est apud Soar. 3. p. 1.2. d. 48. sect. 2. Tertio: ratum non est eam claritatem si nostris oculis applicaretur videri ab eis nullatenus posse, quin potius imperfectè, & confusè, quin à naturali luce discernere, videndum ab eis esse, est supernaturalis sit, docet Ripalda de ente supernaturali disp. 44. sect. 10. Denique ex supernaturalitate (ut bene Quirós sect. 3. n. 24.) est lux illa in ratione entis specie à luce naturali differat; non tamen differt in ratione obiectiva respectu potentia visus vniuersali, ob quam hæc in lucem fertur naturalem: est enim lux materialis, & corporea: ac proinde potentia, quæ in illud prædicatum fertur, cum in naturalem fertur, in illud etiam ferri poterit cum quouis alio prædicato, adhuc supernaturalitati adiunctum. Quemadmodum in variis coloris species naturales, quæ de facto sunt, æquè fertur; licet entitativè sint diuersæ: ferreturque in plures alias, si adessent, quia in ratione coloris, quæ vniuersalis ratio obiectiva respectu illius potentia est, cum iis, qui de facto sunt, coloribus conueniret. Verum est ob perfectionem coloris illius supernaturalis (si talis esse admittatur) potentiam naturalem confortatione, vel specie, vel habitu supernaturalis, vel auxilij extrinseci Dei, iuxta varias opiniones Doctorum in simili, opus habere.

5. Quarto obicitur: Deus intuitiue visus non est intra sphaeram obiecti potentia naturalis intellectus; & tamen ad Deum intuitiue videndum eleuari diuinitus intellectus potest: ergo, licet Deus extra sphaeram naturalem potentia visus sit, poterit tamen hæc diuinitus eleuari ad videndum Deum. Responderet negando suppositum antecedentis; scilicet Deum intuitiue visum esse, vel non esse intra, vel extra sphaeram obiectum intellectus. Ut sic enim inuoluit actum visionis, qui potentia actus, non autem ratio obiectiva, seu in quam, aut sub qua tendit potentia, est. Ac proinde supponitur falso ad rationem obiectivam spectare posse. Quia verò negatiua propositio est, concedere eam si visis, & nega consequentiam, Ideo

Ideo enim conceditur, quia Deus ut visus obiectum intellectus non est, sed ut ens, ac Deus, quo pacto, licet imperfectiori actu abstractio ab intellectu cognoscitur ac proinde intra sphaeram obiectuum ipsius est; Cum tamen neque eo pacto intra sphaeram obiectuum visus, aut sensus cuiusvis naturalis sit.

6. Denique opponens ex communi iam, nobisque vera identitate potentiarum vitalium cum anima rationali; in ea quippe nequit aliquid obiectum esse intra sphaeram nostri intellectus, quin sit verè, & realiter intra sphaeram nostri visus, cum idem realiter utraq; potentia in nobis sit. Nihil tamen probat obiectio, quia multum probat: nempe tactu, & olfactu, atque auditu Deum clarè in se percipi posse: & vergetius posse intellectu amari, & voluncate videri. Sed pro materialibus sensibus (quod satis nunc est organa requiruntur, absque quibus id illud principium nequit operari, diversisq; actus, & circa obiecta diversis per organa diversis de intellectu, & voluntate diximus contrariè de anima, quæ hic non est opus reperere.

QVÆSTIO II.

An Deus inuisibilis à creato intellectu, naturalibus viribus sit.

Item naturalibus viribus, non autem naturaliter, ut omnes modos iudicandi contra veritatem sententiam comprehendere, atque simul confutare. Dicuntur autem naturales intellectus vires, non solum facultates vitales, quæ ex parte potentiae vitalis ad cognitionem concurrunt, sed etiam, quæ ex parte obiecti ad eam requiruntur. Quare quæstio est. An potentia intellectiva nullo supernaturali comprincipio mutetur, siue ex parte potentiae, siue ex parte obiecti, tanquam eius species, sit inuisibilis Deus: an potius visibilis?

CERTAMEN I.

Aliorum iudicia.

1. Latonici nonnulli apud Naz. orat. 42. & Nice- tam ibi. Deum viribus naturalibus ab intellectu humano videri posse censebant. Hoc etiam supponebatur, vel iudicabant Anomai, seu Eunomiani, Aëtij, & Eunomij sectatores, asserentes hominem in hac vita, & statu Deum comprehendere posse, ut videre est in nostris Valquez d. 41. cap. 1. & Gualtero saeculo 4. Chronolog. idipsum expressè docuerit Germani monachi nomine Beguardi cognomento Fraterculi, seu fratres pauperes de vita, ac filiochi, item Germani etiam formine, Beguinae dicte, professione quasi Beatarum, quas Hispani dicimus, non Monialium: utriusque communes errores recensentur Clement. Ad nostrum de hereticis, in quibus quartus ordine recitatur. Homo in hac vita consequi potest beatitudinem, quam Sancti habent in alia. Cum autem ad beatitudinem necessaria sit clara Dei visio (quia, vel in ea beatitudo nostra formaliter sita est, vel saltem ad beatitudinem eiusmodi visio clara Dei requiritur) fit planè docuisse praedictos hereticos Dei visionem in hac vita à nobis (visuque cum his, quæ nostro intellectui in hac vita conaturalia sunt) assequibilem esse.

2. Sed quoniam ea propositio inde in dicta Clementina damnari potuit, quod non sola Dei visio, in qua essentialis Dei beatitudo consistat, in hac vita naturæ viribus à nostro intellectu assequibilis diceretur, sed beatitudo quoad statum etiam, ut à Beatis in alia habetur: ostendendum erit in eorundem in ea propositione sensum esse, quod visio ipsa clara Dei viribus naturalibus à nobis in hac vita possit haberi. Id autem aperte deprehenditur ex quinta eorum propositione imbi recitata his ver-

bis: Quod qualibet intellectualis natura in se ipsa naturaliter est beata: quodque anima non indiget lumine gloriæ ipsam eleuante ad Deum videndum, ipsoque beate fruendum. Ob prima propositionis huius verba. In se ipsa naturaliter est beata. Alphonsus de Castro aduert. hares. verbo Beatitudo, censet Beguardos, & Beguinos in eo etiam errore fuisse, veritatem creaturam seipsa naturaliter, siue natura, & essentia physica sua, absque operatione vlla superaddita beatam, ac videntem Deum iudicarent. Sed tamen illud Naturaliter, ita clarè in secunda suæ propositionis parte in sensum, quem diximus explicauerunt, ut mirum sit in alium à docto, atque erudito Castro acceptam eam propositionem fuisse.

3. Durandus in 4. d. 49. qu. 2. an. 24. licet in eo ab errore hoc Beguardorum, & Beguinarum distet, asserens pro hoc statu Deum à nobis videri clarè, & beatificam visionem non posse: quia pro eo nihil clarè, nisi praesensatum cognoscere intellectu possumus: atque ab Anomais non minus distare videatur addens, ita videri à nostro intellectu posse secundum statum ordinem diuinae gratiae: tamen ita hunc diuinæ gratiae ordinem explicat, ut quoad possibilitatem visionis Dei ab intellectu nostro viribus naturæ Anomais consentire videatur. Cum quippe ordinem Gratiae in eo solum ponit, ut impedimenta, vnde obsecritas cognitionis Dei nobis pro hoc statu obuenit, auferantur: scilicet dependentia à sensibus in cognoscendo: unde sit, ut Dei, sicut & aliorum insensibilium, intellectualis cognitiones, per alienas species, obscuraque, & abstractiua euadant, quin lumine gloriæ, aliquæ eleuatione per donum supernaturale opus sit, sed sola Dei videndi manifestatio, applicationeque, qua Deus proxime intellectui praesentaretur in se, ac non ex creatoris ministerio sensum cognoscendus ut clarè videatur: quia nimirum, quodcumque obiectum intra potentia cuiusvis sphaeram est, potestque ab ea aliquo modo cognosci, vii Deus ab intellectu, ablato impedimento clarè ab illa cognoscitur, ut patet in visu, & colore.

4. Durandum benignè interpretari conatur Molina qu. 12. art. 4. d. 3. Suarez 2. de attribut. cap. 8. n. 3. Iaffol. comment. articuli n. 2. sed tamen Valent. quest. 12. art. 4. punct. 3. Bannez art. 5. dub. 3. Herritz d. 44. cap. 2. Et, quod caput est, Valquez profundus alienarum mentium indagator d. 41. cap. 2. post multum sententia huius examen, Durandum erroris in fide ob illam incusant. Ego verò non adeo durè cum illo agam: cum non satis exploratum in eius textu sit, an de visione supernaturali, & beatifica id censet: an de visione Dei naturalij, de qua nihil hactenus definitum iudico. Præterquam quod, licet lumen gloriæ seculat, quod in plurius sententia ex parte potentiae ferretur, illam confortans in manifestatione Dei ex parte obiecti non videtur speciem Dei, seu concursum obiectum eius negare: cum id coloribus respectu visus (quorum exemplo vtitur) non neget, imò dum sensatas species ad cognoscendum Deum pro hoc statu necessarias remouit, iactantiam Dei, vel eius concursum obiectum non potest non loco illarum ad Deum videndum sufficere; ob quæ Durandum hac super re adeo graui censura fugillare non audeo: quia nec de visione supernaturali, nec sine speciei, aut Dei obiectiuo concursu clarè deprehenditur loquutus.

5. Durando praeluxisse ea in re videtur Scotus in 3. d. 14. qu. 1. §. in 1. qu. circa finem, ubi an sine lumine gloriæ videri Deus clarè possit determinandum ait iuxta ea, quæ de amore Dei dixerat d. 13. qu. 4. §. Ad tertiam, & §. Ad quartam quæstionem, ubi dixerat Deum sine charitatis etiam habitu amari à nobis posse: idemque docet in 4. dist. 49. qu. 1. §. Respondet: ac proinde videri etiam posse sine lumine gloriæ videri docere. Recentiores Murciani Scotum interpretantur non de visione clara Dei, sed de abstractiua alia, licet quidditatiua, clara, immediata, & per propriam speciem habita, qua tamen visio propria, & intuitiua non sit, quam possibilem multis in locis ipse asserit. Sed certe huic interpretationi, nec textus, nec Scoti doctrina locum reliquit. Semper enim, inquit, visionem Dei supernaturalem, Scotus indicauit. Non quidem textus: cum citato loco de visione Dei inquit, & statuat naturaliter, ac sine lumine gloriæ haberi à nobis posse: licet citatis locis de amore, sine habitu charitatis possibilem esse docuerat. Cognitionem autem illam quidditati-

ORTEGA
In J. pari
D Via